

1. rész – 6. fejezet

A keresztyén bizonyágtétel módja

David J. Engelsma

„Mert én, noha mindenkivel szemben szabad vagyok, magamat mindenkinek szolgájává tettem, hogy a többséget megnyerjem. És a zsidóknak zsidóvá lettem, hogy zsidókat nyerjek meg; a törvény alatt valóknak törvény alatt valóvá, hogy a törvény alatt valókat megnyerjem; A törvény nélkül valóknak törvénytől kivé... hogy törvény nélkül valókat nyerjek meg. Az erőtlenekeknek erőtelenné lettem, hogy az erőtlenekeket megnyerjem. Mindeneknek mindenné lettem, hogy minden módon megtartsak némelyeket.”

1Korinthus 9,19–22

Bevezetés

Ebben a fejezetben a bizonyágtétel módját vizsgáljuk: miként mondjuk el az igazságot másoknak. A keresztyén tanúskodásnak ezt az oldalát sok tévedés rontja meg, amelyek hátráltatják a bizonyágtételt.

Gyakori tévedés, hogy a tanúskodás módja lényegtelen: sem az igehirdető-

nek, sem az egyháztagnak nem kell azzal foglalkozniuk. Csak az számít, hogy az igazságot hirdessük. Egyedül az a fontos, *amit* mondunk, az nem, hogy *miként*.

A Szentírás azonban nemcsak a bizonyágtétel tartalmát, hanem annak módját is fontosnak tartja. Ezt gyakran éppen a tanúságtételre felszólító szakaszokban láthatjuk. Igaz ez a bizonyágtételről szóló közismert újszövetségi szakaszra, az 1Péter 3,15-re is: „*Mindig készek legyetek megfelelni [...] szelídséggel és félelemmel.*” *Szelídséggel és félelemmel*: ez a bizonyágtételünk módját mutatja meg. Ezeket ugyanúgy megparancsolja az apostol, mint azt, hogy legyünk készen helyes választ adni a minket kérdezőknek.

A tanúságtételünk módjával kapcsolatban azonban létezik egy másik súlyos tévedés is. Az egyházakban általában azt feltételezik, hogy a szelídség és félelem jól ismert péteri követelménye megtiltja a keresztyéneknek – még a keresztyén lelkipásztoroknak és teológusoknak is –, hogy bármiféle komolyabb vitába bocsátkozzanak az eretnekekkel. Akik e félreértés áldozatai, azok úgy gondolják, hogy a hit védelmében soha nem használhatunk keményebb szavakat. Nem ítéelhetjük el súlyosan a hamis tanításokat és annak tanítóit. Az ilyen egyháztagnak a hit efféle védelmét úgy bélyegzik meg, mint ami szeretetlen, kemény, modortalan, gőgös, és az apostol szelídségre felszólító parancsával szemben való bűn. Ha az igehirdetésben vagy írásban ilyen módon védik a hitet az eretnekek és az eretnokségek ellen, akkor ezek az egyháztagnak éles kritikával szeretetlennek, keménynek, ha nem keményszívűnek nevezik az igehirdetőt vagy az író.

Ez a téves gondolkodás nem veszi figyelembe, hogy amit a tanúságtétel helyes módjáról gondol, annak ellentmond a Szentírás számtalan kijelentése a próféták, az apostolok és Jézus bizonyágtételéről. Ugyanaz az apostol, Péter, aki a keresztyén tanúságtétel kapcsán szelídségre és félelemre int, a második levelében így szól némely hamis tanítókról, akik az egyházban zavart keltettek: „*ti köztetek is lesznek hamis tanítók, a kik veszedelmes eretnokségeket fognak becsempészni, és az*

Urát, a ki megváltotta őket, megtagadván, [...] kiknek kárhoztatásuk régtől fogva nem szünetel, és romlásuk nem szunnyad” (2,1.3). A továbbiakban az apostol a hamis tanítókról úgy ír, mint akik *oktalan természeti állatok (12. v.), a saját okádásulra visszatérő ebeknek és a sár fertőjébe visszatérő disznók (22. v.)*. Pétert sokan szeretlenséggel és keménységgel vádolják, mintha rossz módszerrel tanúskodna. Nyilvánvaló, hogy a hamis tanítókkal szemben az ilyen bizonyágtétel nincs ellentétben azzal, amikor ugyanazon apostol szelídségre és félelemre buzdít az 1Péter 3,15-ben.

Ebben a fejezetben az 1Péter 3,15 és a Szentírás egyéb helyei alapján megmutatom és ajánlom a bizonyágtétel helyes módját. Tévedés, ha a tanúságtétel helyes módjának (*mikéntjének*) jelentőségét nem vesszük figyelembe, vagy elhanyagoljuk. A rossz módszer gyakran hátráltatja, vagy éppen meg is rontja az igazságról szóló tanúságunkat.

De legalább ilyen súlyos az a félreértés, amely ellenzi, sőt elítéli azt a hitvédelmet, amely kemény nyelvezetet használ, és erős ítéletet hirdet. Ez a hozzáállás az egyházban voltaképpen a hazugságot védelmezi, azt mozdítja előre. Ezzel szemet huny Jézus Krisztus igazságának elvesztése felett, így végül nem marad semmi, amiről a tagok bizonyágot tehetnének. Nehogy eluralkodjék ez a tévedés a Brit Református Közösségben vagy a Protestáns Református Egyházak között, mint ahogyan sok egyházban és evangéliumi szervezetben már széles körben elterjedt. Ezért elkezdem kifejteni ezt a téves gondolkozást.

Egy tévedés

A bizonyágtétel módjával kapcsolatos tévedés lényegében a következő: a szelídséggel és félelemmel való tanúskodás bibliai követelménye megtiltja minden

egyháztagnak a lelkipásztorokat és a teológusokat is beleértve, hogy kemény, szigorú, megalkuvás nélküli szavakkal elítéljék a tévtanításokat és a hamis tanítókat. Mivel az igazságot *szeregetben* kell hirdetnünk (Ef 4,15), soha nem mondhatjuk az igazságot úgy, hogy gyűlöljük a hamis tanítást, gyalazza az bármennyire Istent, vagy a hamis tanítókat, pusztítsák bármennyire is az evangéliumot. Ha egy lelkipásztor a bizonyágtételében ilyen ítéletet is hirdet, akkor nincs meg benne az igazi keresztyén lelkület. A keresztyén és református hit kiemelkedő védelmezői azok, akik mindig kizárólag kellemesen, pozitívan tanúskodnak.

Ez a félreértés megmutatkozik a bizonyágtétel egyes formáiban. Az egyik ilyen megnyilvánulás, ha a Szentírás egyes igazságait tárgyalva nem említünk meg egy azzal kapcsolatos népszerű tévtanítást, és nem határolódunk el attól. Ez volt a helyzet John Stott-tal, a közismert, népszerű evangélikál igehirdetővel, amikor néhány évvel ezelőtt kiadta a Krisztus keresztyéről szóló könyvét. Stott nagyon sok jót írt a keresztyéről. Azonban vaskos könyvében még csak nem is említette az általános engesztelés tévtanítását, még kevésbé utal a korlátozott és az általános engesztelés közti alapvető vitára, és nem ítéli el határozottan az általános engesztelést tanítását, ahogyan például a *Dordrecht Kánonok* 2. fejezete teszi.¹

---

¹John R. W. Stott: *The Cross of Christ* [Krisztus keresztye], Inter-Varsity Press. Downers Grove, Illinois, USA. 1986. Amikor Stott a keresztyéről ír, egy ponton jelzi, hogy nyitott arra a tanításra, miszerint Krisztus halála nem viszi véghez mindazt, amit Isten szeretett volna elérni, azaz mindazok üdvösségét, akiket Isten az ő szeretetében a Fiának adott. Amikor Isten a Fiát keresztyhalálra adta, abban az emberek felé való „valódi szeretetét az jellemzi, hogy [...] a biztos siker nélkül vállalja a kockázatot”. A keresztyen „Isten szeretete »bizonytalan erőfeszítésekkel próbálkozik, mindig a kudarc szélén áll« [...] Amikor Isten a bűnösökért halálra adta a Fiát, akkor sebezhetővé tette magát azzal a lehetőséggel szemben, hogy semmibe veszik őt, és elfordulnak tőle” (215–216. o.). Stott itt egy másik szerző gondolataira válaszol, részben idézi is őt, de egyetértően. (Canon William Vanstone: *Love's Endeavor, Love's Expense* [A szeretet buzgósága, a szeretet költsége] című könyvről van szó. A fordító megjegyzése.) Ha valaki nem védelmez határozottan egy tanítást az

Ha valaki megkérdezte volna Stott-tól e kirívó hiány okát, biztos vagyok benne, hogy ez a szelidséggel és szeretettel való tanúságtételhez tartozó szándékos stratégia volt. Stott és a hozzá hasonlóan gondolkodó emberek számára a szelidséggel és szeretettel való bizonyágtétel megköveteli a vitatkozás kerülését, főleg az olyan éles vitákét, amelyek kemény szavakkal ítélik el a tévedéseket.

Jelenlévők megbízható beszámolóí alapján ugyanez történt egy nyugat-michigani konferencián, amelyen konzervatív presbiteriánus és református lelképásztorok, teológusok és más egyháztagok vettek részt. A konferencia témája a kegyelem evangéliuma volt. Sok előadó beszélt a keresztről, de senki nem érintette a kereszt és az engesztelés hatáskörének égető, vitatott és alapvető kérdését. Mindenki óvatosan csak arról beszélt, hogy Krisztus irgalmas halála az elveszett bűnösökre vonatkozik. A konferencia során azonban nyitott kérdés maradt, hogy ebbe a csoportba kivétel nélkül minden ember beletartozik, vagy csupán a választottak.

A magyarázat, hogy ezek az előadók – akiket a szervezők gondosan válogattak meg – mindannyian elszántan követik és szorgalmas gyakorolják azt a téves gondolatot, miszerint a bizonyágtétel keresztyén módja csak szeretően pozitív lehet. A kemény, ítélethirdető vitát pedig kerülik, mint valami járványt. Még a megjelenésük is megmutatja, hogyan gondolkoznak a tanúságtételről: egyik túltesz a másikon boldog, széles mosolyával. Ezek az émelvítően édes és mindig pozitív tanúk átkozottnak tekintik Gomarust,² Kálvin vagy Luther haragos tekintetét, akik pedig páratlan tanúk voltak Isten és az ő igazsága mellett, és olyan tévedéseket rontottak le, amelyek megrabolták az Urat a dicsőségétől.

A bizonyágtétel efféle tévesen szelíd, szeretetteljes módjához szorosan kö-

---

ellenség támadásaitól, akkor elkerülhetetlenül oda jut, hogy a hamis tanítást védi az igazsággal szemben.

²Franciscus Gomarus (1563–1641) holland szigorú kálvinista teológus volt, Jacobus Arminius ellenfele, aki nagy szerepet játszott az 1618–1619-es dordrechti zsinaton és a *Dordrechti Kánonok* megfogalmazásában. A fordító megjegyzése.

tődik az a meggyőződés is, miszerint a tanú senkit nem botránkoztat meg. Ezzel szemben áll a Máté 15,12–14. Ez a fajta tévedés gyakran megfontolatlan ökumenikus kapcsolatokhoz vezet. Az említett nyugat-michigani konferencián részt vett presbiterianus és református vezetők mindannyian buzgólkodnak az evangélikálok egyesítésén. Azonban sok úgynevezett evangélikál az egyetemes engesztelést tanítja. Sőt vannak olyan állítólagosan konzervatív presbiterianus és református egyházak, amelyek az univerzalizmus egy formáját hirdetik. Így tehát egy olyan konferencián, amelyen ezek az egyházak és teológusok vesznek részt, a megosztó témákkal kapcsolatban csendben kell maradni tekintet nélkül arra, mennyire fontos egy ilyen kérdés. Kétségtelenül ugyanez az ökumenikus gondolkodás indította Stottot arra, hogy a Krisztus keresztyén állítása szerint mindenre kiterjedően tárgyaló könyvéből kihagyja ezt a kérdést: kiért halt meg Krisztus.

Akik rosszallják a vitákat, és elutasítják a hamis tanítások éles, kemény elítélését, azok úgy gondolják, hogy mindenkit meg kell nyernünk, az ítélet azonban elkergeti az embereket. A keresztyén bizonyágtétel módjának ez a nézete tévedés. Nyilvánvalóan és kétségtelenül így van, mivel ellentmond a Szentírásnak és a keresztyén hitvallásoknak.

A Szentírás fényében

A Szentírás kijelenti, hogy az igazság nagyszerű bibliai tanúi mindannyian vitába szálltak a hamis tanításokkal és az istentelen viselkedéssel. Ezek kemény viták voltak, amelyek során éles szavakkal ítélték el a tévtanításokat, a gonosz életmódot, valamint az ezeket valló és követő embereket.

Ez igaz volt a prófétákra. Az egyik kiemelkedő példa az 1 Királyok 18 beszámolója Illésről, aki szembeszállt a Baál-prófétákkal. Illés gúnyolódott az igaz

Isten és népe ellenségein. *„Elkezdte őket gúnyolni Illés, azt mondván: Kiáltatok hangosabban, hiszen isten! Talán elmélkedik, vagy félrement, vagy úton van, vagy talán aluszik, és felszerken” (27. v.).*

A proféták nemcsak a hamis tanítók, hanem az emberek súlyos ítéletéről is bizonyóságot tettek, mégpedig Isten kifejezett parancsára. A kemény szavak forrása és valódi hirdetője maga Jehova Isten volt. Ő bízta rá Ámósra, hogy Izráel előkelő asszonyait Básán ünőinek (azaz teheneinek) nevezze, és Izráelnek ezt hirdesse: *gyűlölöm, megvetem istentiszteleteteket (4,1; 5,21).*

Ugyanez áll az apostolok üzenetére vagy bizonyoságtételére. Már idéztem Péter apostolnak a tévtanítókkal szemben hirdetett maró szavait (2Péter 2). Pál a Galata-levélben nyers szavakkal kárhóztatja azokat, akik azt hirdették, hogy az ember a saját cselekedeteiből igazul meg. A mai Federal Vision tévtanítóira³ ugyanezek a szavak érvényesek, és azokat ki is kell mondanunk: *„legyen átok” (1,8), illetve „bárcsak ki is metszelnék magukat, a kik titeket bujtogatnak” (5,12),* amivel valószínűleg azokra utal, akik sürgetik a körülmetélkedést, hogy azzal járuljanak hozzá a megigazuláshoz.

Csak nehezen képzelhetünk szelíd mosolyt Jakab arcára, amikor így ír azokról, akik a világgal barátkoztak: *„parázna férfiak és asszonyok” (4,4).* Ugyanez mondható el az általános kegyelem mai tanításáról, amely arra ösztönzi a református egyháztagokat, hogy a világgal cimboráljanak.

A mi Urunk Jézus, akit a Jelenések 1,5 *hű tanúbizonyoságnak* nevez, éles szavakkal ítélte el az akkori izráeli tévtanítókat. A Máté 23 egyetlen hosszú, heves *jaj* a Mózes székében ülő írástudók és farizeusok ellen, amely így nevezi őket: kép-

³A Federal Vision (szövetségi látás) tanítása szerint Isten szövetsége feltételes, és az ember szövetségi hűségén múlik. (A fordító megjegyzése.) Az észak-amerikai református egyházakban elterjedt tévtanítást, valamint a református hitre vonatkozó fenyegetéseit részletesen bemutatja David J. Engelsma: *Federal Vision: Heresy at the Root* (Szövetségi látás: tévtanítás az alapoknál, Jenison, Michigan, USA. Reformed Free Publishing Association. 2012) című könyve.

mutatók, vak vezérek, vak farizeusok, meszelt sírok, kígyók, mérges kígyóknak fajtatai.

A tanúságtétel módját illető tévedés, amely megtiltja a kemény, ítéletes szavakat, súlyos tévedés. Kárhoztatja a prófétákat, az apostolokat és magát a mi Urunkat. Istent bírálja, aki a próféták, az apostolok és az Ő Krisztusa szájába ezeket az éles, ítéletes szavakat adta, és megparancsolta nekik azok hirdetését. A Biblia sok szakaszát elveszi az egyháztól. A lelkipásztor nem hirdetheti ezeket a negatív, ítéletes bizonyágtételeket tartalmazó részeket. Az egyház tagjai nem hozhatják fel a mai köntösbe bújtatott tévtanításokkal szemben az ezeket elítélő szakaszokat.

A hitvallások fényében

Ugyanez az erős, kemény, ítéletes bizonyágtétel található meg a hitvallásainkban is. Ez fontos, mert a hitvallások a nép szavai a néphez, tudniillik a református keresztyénekhez, miközben némelyek (tévesen) azt mondhatnák az idézett bibliai szakaszokról, hogy azok kizárólag lelkipásztorokra és teológusokra vonatkoznak.

Két olyan részt választottam a református hitvallásokból, ahol erőteljes, ítéletes bizonyágtételt láthatunk. Az első a *Heidelbergi Káté* 80. kérdés-felelete, amely a római katolikus istentisztelet és egyház középpontját, a misét úgy ítéli el, mint ami „*megtagadása Jézus Krisztus egyetlenegy áldozatának és szenvedésének, és kárhozatos bálványimádás*” (vö. *Westminsteri Hitvallás* 29:2 és 6). Ez minden református keresztyén bizonyágtétele a római katolikusok felé. Minden református keresztyéntől elvárható ez a bizonyágtétel még akkor is, ha letörli az arcokról a nyájas mosolygást.

A református hitvallásokban megtalálható éles, ítéletes tanúságtételre egy

másik példa, ahogyan a *Dordrehti Kánonok* elítéli az arminiánus teológiát, igehirdetést és hitet: az arminiánus teológiával, igehirdetéssel és hittel „*újra felhozzák a pokolból a pelagiánus tévelygést*” (2. fejezet, 3. elutasítás). Így ítéli el ez a hitvallás főként az egyetemes engesztelés arminiánus tanítását, amellyel a mai presbiteriánus, református és más állítólagosan konzervatív kálvinisták olyan nehezen fordulnak szembe. A *Dordrehti Kánonok*ban olvasható ítélet azonban az arminiánus teológia egész rendszerére vonatkozik. Ide tartozik a feltételes kiválasztás, Isten egyetemes szeretete, valamint ebből fakadóan az üdvösség jó szándékú ajánlása mindazoknak, akik csak hallják az evangéliumot. Vonatkozik ez az ítélet arra a tanításra, miszerint az üdvösség azon múlik, hogy az ember elfogadja-e Isten kegyelmes ajánlatát, vagy a megkeresztelt gyermekek teljesítenek-e bizonyos feltételeket. Szintén megemlíthetjük azt a tévtanítást is, miszerint akik egyszer üdvözültek – akár a szövetség körében, akár a missziói területen –, azok elszakadhatnak Krisztustól, elveszíthetik az üdvösségüket, és örökre elveszhetnek.

A hitvallás állításaként a református keresztyének számára ez az ítélet sem választható, hanem kötelező. A református tanúságtétel lényeges részét képezi, amikor azokkal állunk szemben, akik az arminiánizmus hamis evangéliumát támogatják és népszerűsítik.

A *Dordrehti Kánonok* szerkezete maga is leleplezi azon református egyházak és lelkipásztorok tévedését, akik a bizonyoságtételt az igazság pozitív hirdetésére szorítják meg, miközben gyanakvóan tekintenek a hamis tanításokról mondott negatív ítéletekre. A *Kánonok*ban olvasunk a *tévelygések elutasításairól*. E szakaszokat a szuverén kegyelemből való üdvösség igaz voltáról szóló állítások után találhatjuk.

Most nem kezdem el idézni, milyen elhatárolódások találhatóak Luther Márton és Kálvin János bizonyoságtételeiben. Akit érdekel, elolvashatja, hogyan dorgálják meg napjaik hamis tanítóit és tévtanításaikat.

A tévedés hibája

A tévedés abból fakad, hogy az 1Péter 3,15-öt arra alkalmazza, amikor gonosz emberek szándékosan és nyilvánosan megtámadják az egyház evangéliumát, miközben ez a rész egy érdeklődő kérdésfeltevésre vonatkozik. Lehet, hogy valaki hitetlen létére megkér, hogy magyarázd el nyilvánvaló reménységedet. Azonban teljesen más a helyzet, ha a Sátán követe támadja az egyház alapját: Jézus Krisztus nevét és az evangéliumot. Elmagyarázhatod egy felebarátodnak a keresztyén hitet, különösen a feltámadást, a reménységedet. Megint más a helyzet, ha egy drága tanítást kell védeni egy tévtanítóval szemben, aki meghamisítja azt, és tanítványokat gyűjt magának.

Szintén hiba, ha a szelídséggel való felelet bibliai parancsát úgy értelmezzük, hogy azzal tagadunk egy másik bibliai parancsot: *„tusakodjatok a hitért, a mely egyszer a szenteknek adatott”* (Júd 3).

A tévedés újabb hibája, hogy Isten szeretetének rovására a hamis tanítók szeretetére buzdít. Az igazság tanúiként mindig az kell legyen az alapvető indítékunk, hogy szeretjük és bizonyágtételünkkel dicsőítjük Istent és az ő Krisztusát. A hamis bizonyágtétel az, ami szembefordul a keresztyén evangéliummal, megrontja Isten és Krisztus igazságát. Ez szent haragra indítja Isten gyermekeit: a lelkipásztorokat és más egyháztagokat egyaránt. Isten és az ő igazsága iránti szeretetünkől szembeszállunk a tanításbeli és erkölcsi tévedésekkel, és elítéljük azokat.

Ha mindez nem lenne elég a tévedés leleplezéséhez, hozzájárulnak annak súlyos következményei is. Ha valahol nem ítélik el élesen a tévtanításokat és a törvénnyel szembeni engedetlenséget, ott az egyházakban diadalmaskodik a hamis tanítás vagy a gonosz életvitel. Az 1Korinthus 5,6-ban Pál figyelmeztet:

„egy kicsiny kovász az egész tésztát megposhasztja.” Ezt a folyamatot látjuk a mai presbiteriánus és református egyházakban, amikor megjelenik és terjed a feltételes üdvösség, valamint a hit és cselekedetek által való megigazulás eretneksége, mert az egyházak és azok teológusai vonakodnak elítélni a Federal Vision hamis tanítását.

A hamis tanítás jelenléte pusztító hatású az egyházakra és azok tagjaira. A *Heidelbergi Káté* 82. kérdés-felelete figyelmeztet, hogy *Isten haragját az egész gyülekezetre felgerjeszti*, ha a hamis tanítókat az Úr asztalához bocsátják.

Emberek vesznek el az egyházakban megtúrt hamis tanítások hite és gyakorlása miatt. Mindez annak a tévedésnek róható fel, hogy a keresztyén tanúságtétel kizárja a tévtanítások éles elítélését. Akik a mai konzervatív presbiteriánus és református egyházakban elhiszik a Federal Vision evangéliumát, az utolsó ítélet napján úgy állnak majd meg, mint akik saját cselekedeteikből akarnak megigazulni. A bíró el fogja őket ítélni, mégpedig örök halálra. A bíró számon fogja kérni azokat a lelkipásztorokat, teológusokat és református egyháztagokat, akik felelősek az ő vesztükért, mert nem ítélték el a Federal Vision tanítását, mivel hamisan úgy gondolkodtak a bizonyágtétel módjáról, mint ami megtiltja az efféle elítélést.

Isten a tiszta evangéliumi tanítás hirdetése által üdvözít. Ez az igaz egyház legfontosabb jegye (*Belga Hitvallás* 29, *Westminsteri Hitvallás* 25:4). Ezt az ismeretöjelet az védi, ha az egyház és annak tagjai olyan tanúk, akik nem gondolják helytelenül azt, hogy a keresztyén bizonyágtétel csak pozitív lehet.

A tanúságtétel módjával kapcsolatos tévedés, amellyel szembefordulok, voltaképpen a tévtanítások megtűrését hirdeti és dicséri, noha a képviselői elég ravaszak ahhoz, hogy ezt tagadják. A tanbeli vagy erkölcsi tévelygések éles elítélésének elutasítása vagy hiánya elkerülhetetlenül azok megtűréséhez vezet. Ez a tolerancia azonban nem egy keresztyén erény. Valaki azt mondta, hogy a

tolerancia azok erénye, akik semmit nem hisznek.

A tolerancia az a tulajdonság, amelyet a mai istentelen társadalmunk nagyra értékel. Attól tartok, hogy egyes református keresztyéneket ezen a ponton elcsábította a világ gondolkodása. Lehet, hogy ezek a gyakorló keresztyének attól is félnek, hogy a világ az intoleráns embereket úgy bélyegzi meg, mint akik előítéletesek, szélsőségesek vagy radikálisok.

A bizonyágtétel módját illető, a tévelygések elítélését kizáró tévedés következménye a tolerancia. A tolerancia az egyház romlása, a lelkek pusztulása, valamint a felséges Isten nevének megszenteltetésének hiánya.

Akármi is legyen a tanúságtétel biblikus módja, semmiképpen nem tilthatja vagy gyengítheti a tévtanítások és az istentelen viselkedés valamennyi fajtájával szemben fellépő erőteljes, intoleráns, kemény hitvédelmet. De akkor is eleget kell tennünk a tanúságtételünk módját illető bibliai követelményeknek, amelyeket például az 1Péter 3,15-ben és az 1Korinthus 9-ben találhatunk olvashatunk.

A módszer jelentősége

Most a tanúságtétel módjával kapcsolatos másik súlyos tévedéssel foglalkozunk, amellyel sokszor találkozhatunk az egyházban. Ez a tévedés azt feltételezi, hogy a bizonyágtétel módja lényegtelen: „Amíg az igazságot szólok, addig jó a bizonyágtételem. Csak az számít, *amit* mondok. Isten előtt és az emberek számára mindegy, *hogyan* hirdetem.” Így mentegetik egyesek a hitetlenek felé vagy a saját egyházukon kívüli egyházak tagjai felé elhangzó kíméletlen, fennhéjázó bizonyágtételüket. Így igazolják a saját gyülekezetük többi tagjával szemben elhangzó könyörtelen, erőszakos szavait. Így védik az apák a gyermekeikkel szemben elhangzó durva, bántalmazó beszédüket.

Talán meglep minket, hogy a Biblia ezt a tévedést is leleplezi. A Szentírás bizonyágtételre szólít fel minket, de általában ugyanazzal a lélegzetvétellel arra is, hogy egy bizonyos helyes, előírt módon tanúskodjunk. Fontos, hogy milyen módon teszünk bizonyágot. Ez először igaz arra, ahogyan a lelkipásztorok megszólítják a gyülekezetüket. Az 1 Thesszalonika 2,11 alapján az apostol úgy intette, bátorította és vádolta a gyülekezet tagjait, *„miként atya az ő gyermekeit.”*

A Szentírás másodszor arra figyelmeztet, hogy helyesen tanúskodjunk az egyházon kívül állók számára: *„szelídséggel és félelemmel”* (1Pt 3,15), illetve *kellemetesen, sóval fűszerezve* (Kol 4,6).

A helyes mód akkor is fontos, amikor az egyházon belül, egymásnak teszünk bizonyágot. Az Efézus 4,29 így buzdít: *„Semmi rothadt beszéd a ti szátokból ki ne származzék, hanem csak a mely hasznos a szükséges építésre, hogy áldásos legyen a hallgatóknak.”* A 31. vers a tanúságtételünk módjával kapcsolatosan így folytatja: *„Minden mérgesség és fölgerjedés és harag és láрма és káromkodás kivettségű közületek minden gonoszsággal együtt.”*

Ez az előírt mód nem azt jelenti, hogy nem vagyunk magabiztosak az általunk hirdetett igazság tekintetében. A szelídség nem gyengeség. Jól ismerjük azt, amikor valaki úgy tanúskodik valamilyen tanításról vagy cselekedetről, hogy közben bizonytalanul áll meg: *„Úgy tűnik, hogy ez a tanítás hihető”,* vagy *„az a bizonyos viselkedés valószínűleg nem helyes.”*

Isten igazságáról teszünk bizonyágot, és ebben bizonyosak vagyunk. Ezért biztosak vagyunk abban, hogy a mi tanúságtételünk igaz. Nem is teszünk úgy, mintha nem így lenne. Mire jó egy bizonytalan bizonyágtétel, különösen az örökkévaló dolgokat, az örök jólétet vagy örök romlást illetően?

A megkívánt mód a *szelídség*, ami lényegében alázatosság. Ez az alázatosság nem a tanúságtétel tartalmát, hanem magát a bizonyágtételt jellemzi. Nem juthatunk el oda, hogy túl sokra tartsuk magunkat különösen is azért, mert mi

ismerjük azt az igazságot, amelyet beszélgetőtársunk nem. A bizonyágtételünket nem jellemezheti a büszkeség. Ez a szelídség nem lehet tettett, az alkalomhoz szabott megtévesztés. Ehelyett a szívünkben élő reménységről való bizonyágtételünk folyománya. Nekünk megvan az a reménységünk, amely a másoknak nem. Mi tudjuk a reménység okát, amelyről kérdeznak minket. De ez azért van így, mert az Úr Isten kegyelmesen megajándékozott minket – önmagunkban lelkileg tudatlan, kárhozatra méltó bűnösöket – ezzel a reménységgel, és a reménység okának ismeretével.

Egész életvitelünkkel arról tanúskodunk, vagy arról kellene tanúskodnunk, hogy egyedül kegyelemből van az egész életünk, ami alázatra és szelídségre indít. Erről szólnak a Kolossé 4,6 szavai: „*a ti beszédetek mindenkor kellemetes legyen.*” Itt nem a saját kegyességünkről, a saját kegyes szavainkról van szó, hanem Isten kegyelméről. Isten kegyelmével teszünk bizonyágot, és ez a kegyelem vezeti a tanúságtételünk módját.

Így a bizonyágtételő szavaink *sóval fűszerezettek* lesznek, ahogyan a Kolossé 4,6 folytatja. A só finommá, ízletessé, vonzóvá teszi az ételt. Amikor Isten Jézus Krisztusban való kegyelméről azzal a szelídséggel teszünk bizonyágot, amely ennek a kegyelemnek az eredménye, akkor a beszédünk ízletes lesz még a hitetlen ember számára. Maga a tartalom nem vonzza a hitelent annak hitetlensége miatt. Határozottan nem vonzza. Nem is szabad meghamisítanunk az üzenetet, hogy vonzóvá tegyük. A beszédmódunk azonban nem riasztja el, ha nem háborítjuk fel az önteltségünkkel. Ha Isten választottai közé tartozik, akkor a tanúságtételünk kegyelmes voltát Isten arra használja, hogy megnyerje őt Krisztusnak.

Gondoljunk csak egy finom étel *tálalására*, vagy egy helyénvaló igehirdetés *előadására*. A tálalás vagy az előadás nem a legfőbb dolog, de nem is jelentéktelen.

Mennyire helyén való a kegyelemből fakadó szelídség! A bizonyágtételünk tartalma a kegyelem. Egyszerűen az a helyes, ha a mód összhangban van a tar-

talommal. Mennyire helytelen kevélyen tanúskodni a kegyelemről! Ha akinek bizonyóságot tettünk, nem is fedd meg az önteltségünkért, akkor az apostol gyorsan megállít minket: „*Mert kicsoda különböztet meg téged? Mid van ugyanis, a mit nem kaptál volna? Ha pedig úgy kaptad, mit dicsekedel, mintha nem kaptad volna?*” (1Kor 4,7).

Az 1Péter 3,15 a bizonyóságtétel megkívánt módját még eggyel kiegészíti: a *félelemmel*. Nem attól félünk, aki számon kért minket a reménységünk okáról. Az előző vers éppen arra bátorít, hogy ne féljünk azoktól, és ne essünk zavarba (14. v.). A tanúságtételünk módját jellemző félelem az Isten iránti tisztelet, akinek a tanúi vagyunk. Jó, ha félünk, nehogy elutasítsuk vagy elmulasszuk a bizonyóságtételt. Helyénvaló, ha félünk, nehogy megalkudjunk a tanúságtétel során, és nehogy bármiképpen megrontsuk azt. Mindenek felett azonban a nagy Istent kell félnünk, akinek a tanúi vagyunk. Ez az istenfélelem az alázattal párosulva megmutatkozik abban, ahogyan bizonyóságot teszünk.

A helyes módszer okai

A tanúságtételünk módjára figyelniünk kell. Tudjuk ugyanis, hogy ha ez rossz – például beképzelt –, azzal úgy elronthatjuk a bizonyóságtételt, hogy meg se fogják hallgatni, amit mondunk. A tanúságtétel nagyon becses számunkra. Semmi sem állhat annak útjába, különösen saját bűnös személyünk. Ez a fájdalmas gonoszság megrontja azt, ahogyan némely szülők nevelik a gyermekeiket. Annyira visszataszító a nevelési módszerük, hogy a gyermekek nem figyelnek útmutatásaikra. Ilyen például, ha a szülők mindig mérgesek, fenyegetőek vagy megalázóak. Ugyanez igaz sokszor az egyházban is, amikor az egyik tag feddi vagy útba igazítja a testvérét, és semmit nem ér el vele, mert olyan kevély módon szólal meg.

A helyes módszer egyik okát az 1Péter 3,15 így fogalmazza meg: „Az Úr Isten pedig szenteljétek meg a ti szívetekben.” A tanúságtételre – mégpedig a helyes módon való tanúságtételre – való buzdítás során ezek a szavak az elsők. Isten megszentelése az a lelki aktivitás, amelynek során odaszánjuk magunkat öneki. Emiatt leszünk készek a bizonyágtételre. Ez határozza meg annak tartalmát, ami a reménységünk oka. De ebből fakad a tanúságtételünk megfelelő módja is. A bizonyágtételben és a vitákban nyilvánvalóan nem magunkat és a saját dicsőségünket keressük, hanem Istenét, akit a szívünkben megszentelünk. Amikor Isten a szívünkben van, és ezt tudatosítjuk magunkban, akkor csak alázatosak és szelídek lehetünk.

A helyes mód másik oka az erőteljes vágy, amelynek a bizonyágtételünket jellemeznie kell. Ez nem más, mint az, hogy meg akarjuk nyerni a másikat Krisztusnak. Arra vágyakozunk, hogy akinek bizonyágot teszünk, osztozzon a mi reménységünkben. Nem a vitát, hanem a személyt szeretnénk megnyerni. Azt kívánjuk, hogy ha Isten megengedi, akkor ne csak azt érzük el, hogy ellentmondás nélkül, győzedelmesen megállhasson az igazság, és elnémuljon az ellenség, hanem beszélgetőtársunk lelkében is megállhasson az igazság, és a száját megnyitva velünk együtt teheszen arról.

Hadd hívjam fel a figyelmet az 1Korinthus 9,19–27-re. Pál kijelenti, hogy egész tanúságtétele során *mindenkinek a szolgájává lett, hogy a többséget megnyerje* (19. v.). Ez a szakasz elsősorban az apostolra, így pedig az igehirdetőre és a misszionáriusra vonatkozik. Ugyanakkor alkalmazható minden hívő bizonyágtételének módjára is. Azt is meg kell jegyezni, hogy az apostol a bizonyágtétel során tanúsított *viselkedéséről* ír, amely abból az égő vágyából fakadt, hogy a többséget megnyerje (19. v.), illetve némelyeket megtartsa (22. v.). Az ember viselkedése azonban a tanúságtétel módjához tartozik.

Az apostol szándékosan a hallgatói természetéhez igazította a viselkedését,

mert az volt a célja, hogy az üdvösség eszköze legyen némelyek számára. A zsidók között zsidó módjára viselkedett. A törvény nélkül való pogányok számára törvény nélkül valónak mutatta magát. Olyan dolgokról beszél, amelyek önmagukban közömbösek, amelyek az Ószövetség szertartási és polgári törvényeihez tartoznak. Ennek példája, amikor munkatársát, Timótheust körülmetélte a zsidók között végzett munkáért (*a zsidókért*, Csel 16,3). Ugyanígy megtartott bizonyos ószövetségi ünnepeket (Csel 21,17–26). Amikor a pogányok között dolgozott, Pál nem tartotta meg a zsidók megkülönböztető szokásait és szertartásait, és erre a pogányokat sem kényszerítette. Az apostol a bizonyoságtételének módját mindig úgy alakította, hogy ne botránkoztassa meg feleslegesen azokat, akik között munkálkodott, és megnyerhesse őket Krisztusnak. Erre olyannyira kész volt, hogy Korinthusban nem élt azzal a jogával, hogy anyagilag támogassák, hanem előteremtette saját megélhetését (1Kor 9,7–18). Az apostol ezen áldozata a háttere annak a kijelentésének, miszerint mindenkinek szolgájává lett, hogy a többséget megnyerje (1Kor 9,19).

A bizonyoságtételünk során – akár egy hitetlenhez, akár egy tévelygő vagy gyenge testvérhez szólunk – az a célunk, hogy ha Isten is úgy akarja, megnyerjük és megmentjük őt. Ez vezérli a tanúságtételünk tartalmát. Ez az iránta való szeretet megnyilvánul abban, ahogyan beszélünk hozzá.

Az ilyen – tartalmát tekintve igaz, módját tekintve pedig szelíd és szeretetteljes – tanúságtételt Isten arra használja, hogy összegyűjtse és megmentse az Övéit az Ő dicsőségére. Micsoda buzdítás a bizonyoságtételre! Micsoda buzdítás a helyes bizonyoságtételre!